

פנינים מתורת רבני הגאון
רבי רב הבהו
קוק שליט"א
ע"ה"ק טבריה ת"ד

שמיני
גליון 51 | תשפ"א

בגמ' (חולין ס"ג ע"ב) גלוי וידוע לפני מי שאמר והיה העולם שעופות טהורין מרובין על הטמאין לפיכך מנה הכתוב בטמאין, והביאור בגמ' הוא, דבאמת סתמא דעוף טהור הוא, ואותם עופות טמאים האסורים באכילה, הם משום 'שם עוף טמא', וכדמוכח בגמ' (שם) דמין עורב אסור אפי' בדאית ליה סימני טהרה, וכן פסקינן להלכה, היינו דאפילו דיש לו סימני טהרה והיה מקום להתירו, טמנם אסור מצד שם "עורב", שנתמעט מה"ת לשם עוף טמא, וכן גבי עוף הבא בסימן אחד אם שמו פרס או עזניה, אסור ואי לאו מותר, והוי כעין כ"ד מיעוטים מעוף טהור, דאלו כ"ד שמות הם "עוף טמא", ואסורים באכילה בכל גווני. משא"כ בבע"ח דלאו שמם קא גרם כי אם סימני הטומאה שלהם.

את זה תאכלו מפל אשר במים כל אשר לו סנפיר וקשקשת במים בימים ובנחלים אתם תאכלו

אי' בגמ' (חולין ס"ו ע"ב) תנן התם, כל שיש לו קשקשת יש לו סנפיר, ויש שיש לו סנפיר ואין לו קשקשת. יש לו קשקשת, ויש לו סנפיר, דג טהור, יש לו סנפיר, ואין לו קשקשת דג טמא.

מכדי אקשקשת קא סמכינן, ליכתוב רחמנא קשקשת ולא ליכתוב סנפיר, אי כתב רחמנא קשקשת ולא כתב סנפיר הוה אמינא מאי קשקשת סנפיר ואפי' דג טמא. כתב רחמנא סנפיר וקשקשת. וליכתוב רחמנא קשקשת ולא ליכתוב סנפיר א"ר אבהו וכן תנא דבי ר' ישמעאל (ישעיהו מב, כא) יגדיל תורה ויאדיר.

ופשט הגמ' הוא, לבאר השייכות להגדיל תורה ולהאדיר, דהרי אם יש קשקשת יש סנפיר, ואמאי כתב גם סנפיר, אלא להגדיל תורה ולהאדירה, וכמו בלימוד תורה עצם מצוות תלמוד תורה, יוצא יד"ח מעיקר הדין, בלימוד מימרא אחת בלבד, וההוספה של דפים ומסכתות וסדרים הם להגדיל תורה ולהאדיר, כמו"כ ההוספה של המילה 'סנפיר' להגדיל תורה ולהאדיר.

אלה תשקצו מן העוף לא יאכלו
שקץ הם את הנשר ואת הפרס ואת
העזניה

וכל אשר יפל מנבלתם עליו יטמא
תנוד וכירים יתץ טמאים הם

הנה חידשה תורה שכלי חרס אין לו טהרה במקוה אלא שבירתו זו היא טהרתו, שאין לו טהרה כי אם בנתיצה. וצריך טעם לזאת שלא אמרה תורה דין כלי חרס בסתמא מה דינו, אלא הוא נכתב בדוקא בתוך כלים מסוימים, והיינו בדין תנוד וכירים. ונראה דהנה כלי חרס אין מטמאין אלא מאוירן, וגדר הדבר כבר פרשו בזה, כיון שעיקר כלי חרס הוא לצורך

שפה לנאמנים

פניני משא ומתן עם רבינו
ראיית רבו מאחוריו אי יוצא
יד"ח הקבלת פני רבו

א.ה. בדידי הוה עובדא שרבינו היה יושב בימי חוה"מ בבית אחד ממקורביו שיחי', (כמנהגו בתקופה האחרונה כאשר חפץ בצילותא דשמעתתא), ופתח לי המקורב את הדלת, ואמר בלחשיה, שרבינו אינו חש בטוב, וע"כ לא כדאי עתה להכנס אצל רבינו, ובקשתי לפתוח את הדלת לרווחה בכדי שאזכה לראות את רבינו

המשך בעמוד הבא

לעילוי נשמת
אברהם שמחה בן שינא עלקא
חיים צבי בן פרידא בילא
נרבת יוצ"ח הרבני הנעלה כמו"ה
רבי שלמה מאיירסון-קנדה

השתמשות אוירן, מפני שלחומר שלהן אין חשיבות עצמית, אשר לפי זה מבואר היטב מה טעם נכתב דינם בתנור וכירים, כי תנור וכירים השתמשותם נעשית באוירן כידוע, ואשר דבר זה מורה על גדר הדין המיוחד שנתחדש בכלי.

התבטאות נדירה ממרן הגראי"ל שטיינמן זצ"ל על להבחל"ח רבינו שליט"א

פעם אחת נכנסו למרן הגראי"ל זצ"ל ראש ישיבה לצעירים מפעיה"ק טבריה, (ע"ש של הגה"ק בעל הקובץ שיעורים זיע"א), ביחד עם כמה מעסקני ופרנסי העיר, והציג ראש הישיבה הנ"ל, את העסקנים והפרנסים, קמיה הגראי"ל שטיינמן, ובתוך שיחתם התבטא אחד מהעסקנים על רבינו שליט"א ואמר שהנהגתו ואורחותיו עפ"י סוד וקבלה הם, ואינם עולות בקנה אחד עם דרך הישיבות. לאלתר נזעק מרן הגראי"ל ואמר: אכן, גם בעוה"ב הוא יהיה רחוק, רחוק, רחוק, מאתנו.

ורבים השיב מעוון-כי צד הפך רבינו את המסעדה של אבי בטאן ז"ל מן הקצה אל הקצה

לפני כשנה נפטר לבית עולמו בחטף מר אבי בטאן ז"ל מיקירי העיר, ובעל לב חם לצדקה, ממש סמוך לפטירתו (א.ה. היתה לנו היכרות קרובה עמו, עקב שכנותה של המסעדה לבית מדרשינו בעיר העתיקה "חסד לאברהם קאליסק"), דברנו עמו אודות הזכייה שזכה לכך שהמסעדה שלו היתה מהראשונות שסגרו שעריהם בשבת, נענה ואמר ברצוני לספר לכם איך עלה בדעתי לסגור בשבת ולהכשיר את המסעדה לגמרי, שבתחילתה היתה ללא כשרות כלל ה"י, וכך סיפר: שרבינו עוד בראשית ימי מגוריו פעיה"ק טבריה, נכנס יום אחד למסעדה ביקש את רשותי לשבת בפנינת המסעדה, כמובן שהסכמתי מיד לכך, ורבינו הוציא מצקלונו איזה ירק דל ואכל, וכך גם ביום למחרת וביום שלאחמ"כ, פליאתי הלכה וגברה, והצעתי לו לסעוד חינם אין כסף מתפריט המסעדה המשובח, אבל רבינו סירב נחרצות ואמר שאינו אוכל במקום ללא כשרות, וכך נתעוררתי לבקש כשרות למסעדה, דבר שלא עולה בקנה אחד עם פתיחת המסעדה בשבת, וכך זמן קצר לאחמ"כ סגרתי את שעריה של המסעדה בשבת וקיבלתי תעודת כשרות מאת הרבנות.

והאידינא שלא שייך הקבלת פני האדון ה' ברגל, שלא יהיה כבוד רבך גדול מכבוד שכינה).

וברש"י (סוכה כ"ו ע"א) "אנן שלוחי מצווה אנן לשמוע הדרשה, ולהקביל פני ריש גלותא", ולכאורה לשמוע דרשה לחודיה לא פוטר מן הסוכה, אלא תרווייהו ההקבלת פני רבו ולשמוע הדרשה מפיו, ולא סתם ראייה של פני רבו לחודיה. (ואף דרש"י (שם כ"ה ע"א) כתב ד"שלוחי מצווה פטורים מן הסוכה" ללמוד תורה ולהקבלת פני רבו ולפידיון שבויים", יעויין שם בהגהות וציונים הגירסא "ללמוד תורה", והוא נכון).

ואמר רבינו דהיה מקום לחלק בין רבו שלומד הימנו חכמה, דאז בעי לשמוע ממנו דברי חכמה, משא"כ ברב שהוא בבחינת "הרב הדומה למלאך" דסגי בראיית פניו לחודיה, וכדחזינן בגמ' (עירובין י"ג ע"ב) אמר רבי האי דמחדנדא מחבראי דחזיתיה לר' מאיר מאחוריה.

ועדיין יש מקום להסתפק אי נימא הכי ברב שלומד הימנו חכמה, אי יהני לשמוע קולו ע"י הקלטה או באמצעות אמצעים אלקטרוניים המשדרים תואר פניו, ומשמיעים קולו בשעת מעשה, וצ"ע.

שפה לנאמנים - המשך

יושב על יושב על כסאו, ועוסק בלימודו, וביום יום ד' כ"ה ניסן שאלתי קמיה רבינו, מאחר וליבי נוקפני אי יצאתי יד"ח בראיית רבו מאחוריו בחיוב של 'הקבלת פני רבו'.

והסתפק רבינו בזה חדא אי בעינן באמת ראיית 'פני' רבו דווקא, ועוד אי בכלל בעינן לראות ממש את רבו או שסגי אפי' בשמיעת קולו וכדו', ובתלמוד דידן (סוכה כ"ז ע"ב) ילפינן להקבלת פני רבו, מקרא (מלכים ב ד, כג) מדוע [את הלכת] אליו היום לא חדש ולא שבת", ומשמע שהיא מצווה סתם לראות פניו של רבו.

אמנם לדברי הזהו"ק הידועים (ח"ב לב, א), וז"ל "וכתיב (שמות לד כג) יראה כל זכורך את פני האדון ה' מאי פני האדון ה' דא רשב"י", ע"כ, וחזינן דמדמים הקבלת פני רבו, לראיית פני השכינה דהתם בעינן "יראה ויראה", וא"כ לא סגי בשמיעה וכו'.

(ועיניין בשו"ת נוב"י [תנינא או"ח ס' צ"ד] דכתב דמשום הא לא העתיקו בטושו"ע לשון הגמ' דחודש ושבת, משום דהאידינא אינו נוהג 'הקבלת פני רבו', כיוון דעיקרה ילפינן מראיית פני האדון ה',

הדפסת העלון לע"נ רבני טבריא:

רבה הראשי של טבריא, הצדיק החכם רבי חיים בן רבי יצחק סמאנא זצ"ל
רבה הראשי של טבריא, הצדיק החכם רבי יעקב חי בן רבי ברוך זריהן זצ"ל
מייסד ת"ת ביבאס, הצדיק החכם רבי רפאל ביבאס זצ"ל

